

RAAP-NOTITIE 4396 (herziene eindversie)

Plangebied Keurkamer en Supermarkt Veldstraat te Ulft

Gemeente Oude IJsselstreek

Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennend en karterend booronderzoek)

Archeologisch Adviesbureau

4000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1600 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Oude IJsselstreek

Titel: Plangebied Keurkamer en Supermarkt Veldstraat te Ulft, gemeente Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkenkend en karterend booronderzoek)

Status: herziene eindversie

Datum: 23 januari 2013

Auteur: drs. J. Holl

Projectcode: OUCU

Bestandsnaam: NO4396_OUCU

Projectleider: drs. J. Holl

Projectmedewerker: L. Hegeman

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: 421181

ARCHIS-waarnemingsnummer: nog niet verleend

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 54919

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: ir. E.H. Boshoven

Bevoegd gezag: gemeente Oude IJsselstreek

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2013

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van gemeente Oude IJsselstreek heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in december 2012 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de bouw van een supermarkt, de aanleg van een weg en plannen voor toekomstige woningbouw in de gemeente Oude IJsselstreek. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: Keurkamer en Supermarkt Veldstraat.

Keurkamer

Op basis van het bureauonderzoek geldt voor het deelgebied Keurkamer een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf het Laat Paleolithicum. In het uiterste noorden van het deelgebied bevinden zich mogelijk archeologische resten die gerelateerd kunnen worden aan de historische kern van Ulft.

Tijdens het veldonderzoek is een opgebracht pakket aangetroffen met hieronder rivierduinzand. De oorspronkelijke B-horizont is in vijf boringen nog (deels) intact. Onder het opgebrachte pakket is een deels intacte bodem aangetroffen. Eventuele archeologische waarden zijn daarom, op de locaties waar een B-horizont is aangetroffen, mogelijk goed bewaard gebleven. Waar de B-horizont niet meer aanwezig is, kunnen nog wel archeologische sporen in de top van de C-horizont aanwezig zijn.

In het deelgebied Keurkamer wordt aanbevolen om, indien de bodem tot meer dan 80 cm -Mv verstoord gaat worden, aanvullend archeologisch onderzoek te laten verrichten. Hierbij is een bufferzone aangehouden van minstens 10 cm boven het archeologisch relevante niveau. In het oostelijke deel van het plangebied, ter plaatse van boringen 18 en 19, wordt vervolgonderzoek geadviseerd bij bodemingrepen tot meer dan 60 cm -Mv. Geadviseerd wordt om dit onderzoek te laten plaatsvinden in de vorm van een IVO, karterende fase, bestaande uit booronderzoek. Gezien de aanwezigheid van met de hand ondoordringbaar puin in het oosten van dit deelgebied en de relatief diepe ligging van het vondstniveau, wordt geadviseerd dit onderzoek door middel van mechanische (Avegaar-)boringen uit te voeren.

Supermarkt Veldstraat

Op basis van het voorgaand onderzoek geldt voor het deelgebied Supermarkt Veldstraat een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten. De hoge verwachting heeft met name te maken met de ligging op hooggelegen terrasafzettingen en de aanwezigheid van de historische kern.

Tijdens het veldonderzoek is een opgebracht pakket aangetroffen met hieronder rivierduinzand. De oorspronkelijke B-horizont is in één boring nog (deels) intact. Er is één handgevormd aarde-

werkfragment met een onbekende datering aangetroffen. Gezien de hoge verweringsgraad van dit aardewerk en de ligging binnen een opgebracht/verstoord pakket (waarin ook recent glas en puin is aangetroffen), wordt deze niet gezien als aanwijzing voor de aanwezigheid van een behoudenswaardige archeologische vindplaats.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt in het deelgebied Supermarkt Veldstraat in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van gemeente Oude IJsselstreek heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in december 2012 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de bouw van een supermarkt, de aanleg van een weg en plannen voor toekomstige woningbouw in de gemeente Oude IJsselstreek. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten.

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: Keurkamer en Supermarkt Veldstraat (figuur 1). Voor het deelgebied Keurkamer wordt een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Het deelgebied Supermarkt Veldstraat maakt deel uit van een gebied dat in 2007 onderzocht is door middel van een verkennend booronderzoek (Pronk, 2007). In dit deelgebied zal een karterend booronderzoek uitgevoerd worden.

Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 5 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Deelgebied Keurkamer (2 ha) ligt op het voormalige ATAG-terrein, tussen de straten F.B. Deurvorststraat, Bongersstraat, Kortestraat en Veldstraat. Deelgebied Supermarkt Veldstraat (0,6 ha) ligt op de hoek van de Veldstraat en het J.F. Kennedyplein. Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 41C van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000).

Gemeente: Oude IJsselstreek

Plaats: Ulft

Plangebied: Keurkamer en Supermarkt Veldstraat

Centrumcoördinaten: Keurkamer: 223.679/433.928; Supermarkt Veldstraat: 223.601/434.032

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: 421181

ARCHIS-waarnemingsnummers: nog niet verleend

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 54919

1.3 Toekomstige situatie

In deelgebied Keurkamer zal een verbindingsweg worden aangelegd. Het overige deel van het terrein krijgt een voorlopige woonbestemming met de bedoeling om na 2020 woningbouw te realiseren. In deelgebied Supermarkt Veldstraat zal een supermarkt gerealiseerd worden. De nieuwbouw voor de Supermarkt zal niet onderkelderd worden. Naar verwachting worden beide deelgebieden tot maximaal 1 m -Mv verstoord (figuur 2).

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een verkennend booronderzoek (deelgebied Keurkamer) en een karterend booronderzoek (deelgebied Supermarkt Veldstraat). Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde geologische en archeologische perioden. Achterin dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen.

2 Bureauonderzoek deelgebied Keurkamer

2.1 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het deelgebied in het heden en verleden geïnterpreteerd.

Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

- de database ARCHIS voor de AMK-terreinen, waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen in de omgeving van het deelgebied (www.archis.nl);
- de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart (Willemse, 2006);
- historisch kaartmateriaal (www.watwaswaar.nl);
- de recente topografische kaart 1:25.000 (Dam & Koote, 2004);
- recente luchtfoto's uit Google Earth (earth.google.com);
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; www.ahn.nl);
- informatie over kabels en leidingen verkregen van het KLIC;
- het informatiesysteem DINO (www.dinoloket.nl);
- het informatiesysteem KICH (www.kich.nl);
- gebiedsspecifieke literatuur en rapportages (zie literatuurlijst).

2.2 Resultaten

Zie ook figuur 3.

Huidige situatie

Op recente topografische kaarten 1:25.000 en luchtfoto's uit Google Earth (earth.google.nl) is het deelgebied afgebeeld als grotendeels braakliggend terrein. In het uiterste noorden bevinden zich enkele huizen en tuinen. De huidige maaiveldhoogte is volgens het AHN ca. 16-16,5 m +NAP.

Voor aanvang van het veldwerk zijn gegevens over de ligging van kabels en leidingen opgevraagd door het doen van een KLIC-melding (meldingsnr. 12G601092). Uit de hierop verkregen gegevens blijkt dat er diverse kabels en leidingen in het gebied aanwezig zijn, vooral bij bestaande wegen en bebouwing.

Aardkundige situatie

Geo(morfo)logie

Het deelgebied bestaat geo(morfo)logisch gezien uit relatief hooggelegen terrasresten die in het Pleniglaciaal zijn afgezet (Willemse, 2006). Cohen & Stouthamer (2012) vermoeden dat het terrasniveau uit het Laat Glaciaal dateert (Bölling/Allerod interstadiaal). Binnen het deelgebied zijn deze terrasresten afgedekt met rivierduinafzettingen (te dateren in de Late Dryas). Dergelijke

zandige gronden vormden in het verleden gunstige vestigingslocaties. Het uiterste oosten ligt op een relatief laaggelegen terrasrest, afgedekt door Holocene rivierafzettingen (zandige klei).

AHN en luchtfoto's

Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom en de ten tijde van de kartering aanwezige bebouwing konden geen relevante gegevens uit de analyse van AHN-beelden verkregen worden. Op luchtfoto's van Google Earth staat het deelgebied weergegeven als braakliggend terrein. Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom konden er geen relevante gegevens door middel van luchtfotoanalyse verkregen worden.

DINO-gegevens

Het raadplegen van digitale aardkundige gegevens via het DINO-loket heeft geen relevante informatie over de aardkundige situatie in het deelgebied opgeleverd.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

In ARCHIS staan vier archeologische vindplaatsen geregistreerd in de omgeving van het plangebied (straal van ca. 500 m). Ten oosten van de IJssel bevindt zich het kasteelterrein van Huis Ulft. Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde (AMK-nummer 13167). Eveneens ten oosten van de Oude IJssel bevinden twee vindplaatsen waar aardewerk en vuursteen uit de periode Mesolithicum-IJzertijd is aangetroffen (ARCHIS-waarnemingen 22297 en 23103). Deze vindplaatsen zijn gelegen in geulvormige laagten en laaggelegen terrasresten uit de Late Dryas. Aan de Kerkstraat, ca. 100 m ten noordwesten van het plangebied, zijn tijdens een archeologische begeleiding enkele scherven en metaal- en glafragmenten uit de 18e en 19e eeuw gevonden (ARCHIS-waarneming 415518). Ca. 70 m ten noordwesten van het plangebied is tijdens een booronderzoek een cultuurlaag aangetroffen met puin- en houtskoolspikkels. Het betreft een vuile laag (80-185 cm -Mv) in het rivierduinzand onder een ophogingspakket. Het plangebied bevindt zich in de historische kern van Ulft. Tijdens dit onderzoek zijn in het deelgebied Supermarkt Veldstraat enkele houtskoolspikkels in schoon zand aangetroffen (85-120 cm -Mv; ARCHIS-waarneming 415093).

Historische situatie

Kenmerkend voor de indeling van Ulft is dat deze tussen het ontstaan rond 1600 en de 20e eeuw nauwelijks veranderd is. De kern wordt gevormd door de huidige F.B. Deurvorststraat. Hiernaast zijn ook de Bongersstraat, Waterstraat en de Hutteweg al sinds het ontstaan van Ulft aanwezig.

Uit een 17e-eeuwse kaart (maker onbekend) is te zien dat Ulft destijds uit een kleine verzameling huizen bestond (figuur 4, boven). Ook langs de huidige F.B. Deurvorststraat stonden enkele huizen. Helaas staat alleen de noordelijke helft van het plangebied op deze kaart, zodat niet zeker is of het zuiden in die tijd bebouwd was. In 1750 was het dorp een stuk dichter bebouwd (figuur 4, onder). Langs de F.B. Deurvorststraat stonden meer huizen en ook direct ten zuidoosten van het deelgebied bevond zich een huis. Het overgrote deel van het deelgebied behoorde

destijds tot de akker *Prasting Feldt*, waar de huidige Veldstraat dwars doorheen liep (Van Dalen, 1983). Op de kadastrale minuut van 1811-1832 is te zien het gebied in gebruik was als bouwland en enkele zones in het uiterste noorden als erf bij de huizen langs de F.B. Deurvorststraat. Vanaf het begin van de 20e eeuw raakten de zones langs de Veldstraat en de Bongersstraat verder bebouwd. In het deelgebied bevonden zich diverse woonhuizen en tuinen. Ca. 1960 werd de ATAG-fabriek in het noorden van het deelgebied gebouwd, die in het laatste kwart van de 20e eeuw werd uitgebreid tot vrijwel de hele oppervlakte van het deelgebied. Deze fabriek is recentelijk gesloopt.

In het deelgebied bevinden zich geen gemeentelijke- of rijksmonumenten en geen MIP-objecten. Langs de F.B. Deurvorststraat staan enkele panden die als gemeentelijk monument of MIP-object zijn aangemerkt. Het deelgebied Keurkamer ligt deels op het erf van de F.B. Deurvorststraat 21, een pand met neorenaissance-kenmerken, een bouwstijl uit het eind van de 19e eeuw (MIP-object 117620).

Gespecificeerde archeologische verwachting

In het deelgebied geldt een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf het Laat Paleolithicum. Deze verwachting is gebaseerd op de ligging op een hooggelegen terrasrest met een hierop afgezet rivierduin. Rivierduinen waren vanaf het Laat Paleolithicum gunstige vestigingslocaties. De verwachte vindplaatsen variëren van jachtkampen uit de Steentijd tot nederzettingen van landbouwers uit latere perioden. Dergelijke vindplaatsen worden in het deelgebied verwacht onder een ophogingspakket dat dateert uit de periode na 1600.

Het deelgebied bevindt zich in de historische dorpskern van Ulft, hoewel het gebied tot in de 20e eeuw geen bebouwing gekend heeft en in gebruik was als akkerland. In het uiterste noorden van het deelgebied worden archeologische resten verwacht die gerelateerd kunnen worden aan erven uit de 16e-20e eeuw, zoals resten van schuren, sloten, e.d. De woonhuizen uit deze periode bevonden zich naar verwachten net ten noorden van het deelgebied.

3 Voorgaand onderzoek deelgebied Supermarkt Veldstraat

Voor het deelgebied Supermarkt Veldstraat is reeds een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd (Pronk, 2007). De conclusies van dit onderzoek waren als volgt:

Bureauonderzoek

Tijdens het bureauonderzoek is het toenmalig plangebied (groter dan het huidige deelgebied) ingedeeld in een westelijk en oostelijk deel. Voor het westelijke deel is een lage archeologische verwachting vastgesteld. Voor het oostelijke deel, waarin het huidige deelgebied ligt, geldt op basis van de aanwezigheid van terrasafzettingen en de historische kern van Ulft een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Laat Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Het kan gaan om kleine prehistorische kampementen, prehistorische en vroeg-middeleeuwse nederzettingen en graven en resten van het historische centrum van Ulft uit de Nieuwe tijd. De resten worden verwacht direct aan het oppervlak en aan de basis van het ophogingspakket (tot ca. 1 m -Mv). Voor het overige deel van het plangebied (zuidwestelijke hoek van het huidige deelgebied) geldt een lage archeologische verwachting.

Veldonderzoek

Tijdens de veldtoets zijn direct ten noorden van het huidige deelgebied inderdaad resten van de historische kern in de ondergrond aangetroffen in rivierduinzand (gedeeltelijk) afgedekt door een (verstoord) ophogingspakket. Hoewel er geen oudere archeologische resten tijdens de veldtoets zijn aangetroffen, mag de aanwezigheid hiervan, met name onder het ophogingspakket, niet worden uitgesloten. Het ophogingspakket, alhoewel verstoord, heeft vermoedelijk tot een goede conservering van resten eronder geleid.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Voor het huidige deelgebied geldt een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten, met uitzondering van de zuidwestelijke hoek, waarvoor een lage archeologische verwachting geldt. Op basis van het voorgaand onderzoek valt niet uit te sluiten dat ook in het huidige deelgebied archeologische resten van de historische kern aanwezig zijn, aangezien slechts één boring binnen het huidige deelgebied geplaatst is. Ook oudere resten zijn niet uit te sluiten. Van daar dat besloten is in dit deelgebied een karterend booronderzoek uit te voeren.

4 Veldonderzoek

4.1 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek verkennende fase (deelgebied Keurkamer) en een booronderzoek karterende fase (deelgebied Supermarkt Veldstraat). De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureau- en voorgaand onderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.2 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase' en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek'). Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal negentien boringen verricht in een verspringend grid (figuren 5 en 6).

In deelgebied Supermarkt Veldstraat (boringen 1-9) zijn de boringen in een grid van 20 x 25 m geplaatst met een 15 cm Edelmanboor. Archeologisch relevante lagen zijn gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 mm. Het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van nederzettingen met een vondststrooiing van overwegend aardewerk, een omvang van minstens 500 m² en een matig hoge vondstdichtheid, evenals nederzettingen met een vondststrooiing van overwegend vuursteen, een omvang van minstens 8.000 m² en een matig hoge vondstdichtheid. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2012).

De boringen in deelgebied Keurkamer (boringen 10-19) zijn in een grid van 40 x 50 m geplaatst met een 7 cm Edelmanboor. In dit deelgebied is het opgeboorde materiaal niet gezeefd, maar door verbrokkelen/versnijden gecontroleerd op archeologische indicatoren.

Er is geboord tot maximaal 2 m -Mv. Waar boringen stuiten op ondoordringbare lagen, zijn maximaal twee aanvullende boringen geplaatst om te trachten tot in de natuurlijke afzettingen te boren. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met gps ingemeten (x- en y-waarden). Van alle boringen is de hoogte op basis van AHN-beelden bepaald. Aangezien het plangebied ten tijde van de kartering voor het AHN grotendeels bebouwd was, zijn de maaiveldhoogtes deels door interpolatie met de hoogtes naast deze bebouwing bepaald.

4.2 Resultaten

Geologie en bodem

In beide deelgebieden bestaat het bovenste pakket uit een opgebracht en deels verstoord pakket (figuur 7). Globaal kunnen hier twee lagen in worden onderscheiden. Aan het maaiveld bevindt zich meestal donkergrijs of bruingrijs, matig siltig, matig grof zand, vaak met puinresten en ander

recent materiaal. Hieronder bevindt zich meestal een grijsbruine laag matig fijn of matig grof, matig siltig zand met enkele puinspikkels. In het deelgebied Supermarkt Veldstraat bevindt deze laag zich op een diepte van 30-60 cm -Mv; in het deelgebied Keurkamer op 40-90 cm -Mv. Het recente pakket loopt in deelgebied Supermarkt Veldstraat meestal door tot 50-90 cm -Mv en in boring 4 tot meer dan 140 cm -Mv (op deze diepte is de boring gestuit). De boringen 6-9 zijn gestuit op 30 cm -Mv. In deelgebied Keurkamer is de bodem ter plaatse van de vroegere fabriek verstoord tot 90-150 cm -Mv. De boringen 18 en 19 zijn gestuit op 60 cm -Mv.

Onder het verstoorde/opgebrachte pakket bevindt zich in de meeste boringen rivierduinzand, bestaande uit zwak tot matig siltig, matig fijn of matig grof zand, soms met een kleine grindbijmenging. De kleur is overwegend geel (C-horizont) en in de boringen 2, 10, 11, 13, 15 en 16 zijn de bovenste decimeters bruin van kleur. Deze laag vormt de B-horizont, behorende bij een vorstvaaggrond. Dit zijn zwak ontwikkelde gronden, waarin een geringe bodemvorming heeft opgetreden. Het voorkomen van de B-horizont is een aanwijzing voor het feit dat, hoewel een dik, verstoord en opgebracht pakket aanwezig is, de oorspronkelijke bodem nog enigszins intact is.

In de boringen 11-14 is op een diepte van 120-150 cm -Mv matig grof, zwak siltig zand aangetroffen dat zwak tot matig grindig is. Dit zand vormt de beddingafzettingen die door rivieren gevormd zijn, vermoedelijk in het Laat Glaciaal. In de Late Dryas zijn hierop de rivierduinen afgezet.

Archeologie

Tijdens het karterende onderzoek in deelgebied Supermarkt Veldstraat is overwegend recent materiaal aangetroffen, waaronder aardewerk, puin, glas, metaal, sintels en bot. In de boringen 1 en 4 zijn enkele leisteenfragmenten aangetroffen. Deze dateren mogelijk uit de Middeleeuwen, maar kunnen ook een recente datering hebben. De enige oudere vondst komt uit een verstoorde laag in boring 4. Het betreft een klein fragment handgevormd aardewerk met potscherfmagering. Dit fragment is te verweerd om nauwkeurig te kunnen dateren en kan alleen geplaatst worden in de periode Steentijd-Volle Middeleeuwen.

Het booronderzoek in het deelgebied Keurkamer was verkennend van aard en had niet het opsporen van archeologische vindplaatsen als doel. Op basis van het booronderzoek kunnen deze hier wel verwacht worden. In de helft van de boringen is, onder een opgebracht pakket, een B-horizont aangetroffen. Dit wijst op een deels intacte bodemopbouw. In de top van de B-horizont kunnen archeologische resten verwacht worden. Waar de B-horizont niet aanwezig is, worden geen archeologische vondsten verwacht, maar kunnen in de C-horizont nog wel archeologische grondsporen aanwezig zijn.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

In het plangebied is een opgebracht pakket aangetroffen met hieronder rivierduinzand (figuur 7). De oorspronkelijke B-horizont is in zes van de negentien boringen nog (deels) intact (één boring in deelgebied Supermarkt Veldstraat en vijf boringen in deelgebied Keurkamer).

In deelgebied Supermarkt Veldstraat is tijdens het karterende onderzoek één handgevormd aardewerkfragment met een onbekende datering aangetroffen. Gezien de hoge verweringsgraad van dit aardewerk en de ligging binnen een opgebracht/verstoord pakket (waarin ook recent glas en puin is aangetroffen), wordt deze niet gezien als aanwijzing voor de aanwezigheid van een behoudenswaardige archeologische vindplaats.

Ter plaatse van deelgebied Keurkamer is onder het opgebrachte pakket een deels intacte bodem aangetroffen. Eventuele archeologische waarden zijn daarom, op de locaties waar een B-horizont is aangetroffen, mogelijk goed bewaard gebleven. Waar de B-horizont niet meer aanwezig is, kunnen nog wel archeologische sporen in de top van de C-horizont aanwezig zijn. Op basis van dit onderzoek valt niet uit te sluiten dat het oorspronkelijke bodemprofiel ter plaatse van de boringen 18 en 19 ook bewaard is gebleven. Deze boringen zijn namelijk op 60 cm -Mv gestuit op ondoordringbare lagen. Archeologische vondsten worden verwacht op een diepte van 0,9-1,5 m -Mv, in de top van de B-horizont.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt in het deelgebied Supermarkt Veldstraat in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

In het deelgebied Keurkamer wordt aanbevolen om, indien de bodem tot meer dan 80 cm -Mv verstoord gaat worden, aanvullend archeologisch onderzoek te laten verrichten. Hierbij is een bufferzone aangehouden van minstens 10 cm boven het archeologisch relevante niveau. In het oostelijke deel van het plangebied, ter plaatse van boringen 18 en 19, wordt vervolgonderzoek geadviseerd bij bodemingrepen tot meer dan 60 cm -Mv (aangezien hier de diepte van het archeologisch niveau niet zeker is). Geadviseerd wordt om dit vervolgonderzoek te laten plaatsvinden in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (IVO) karterende fase, bestaande uit booronderzoek. Gezien de aanwezigheid van met de hand ondoordringbaar puin in het oosten

van dit deelgebied en de relatief diepe ligging van het vondstniveau, wordt geadviseerd dit onderzoek door middel van mechanische (Avegaar-)boringen uit te voeren. Hierbij dient gebruik gemaakt te worden van de standaardmethode voor gebieden met een brede verwachting (Tol e.a., 2012; boorgrid van 20 x 25 m, 15 cm boordiameter, zeven over een 4 mm zeef).

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente een selectiebesluit.

Literatuur

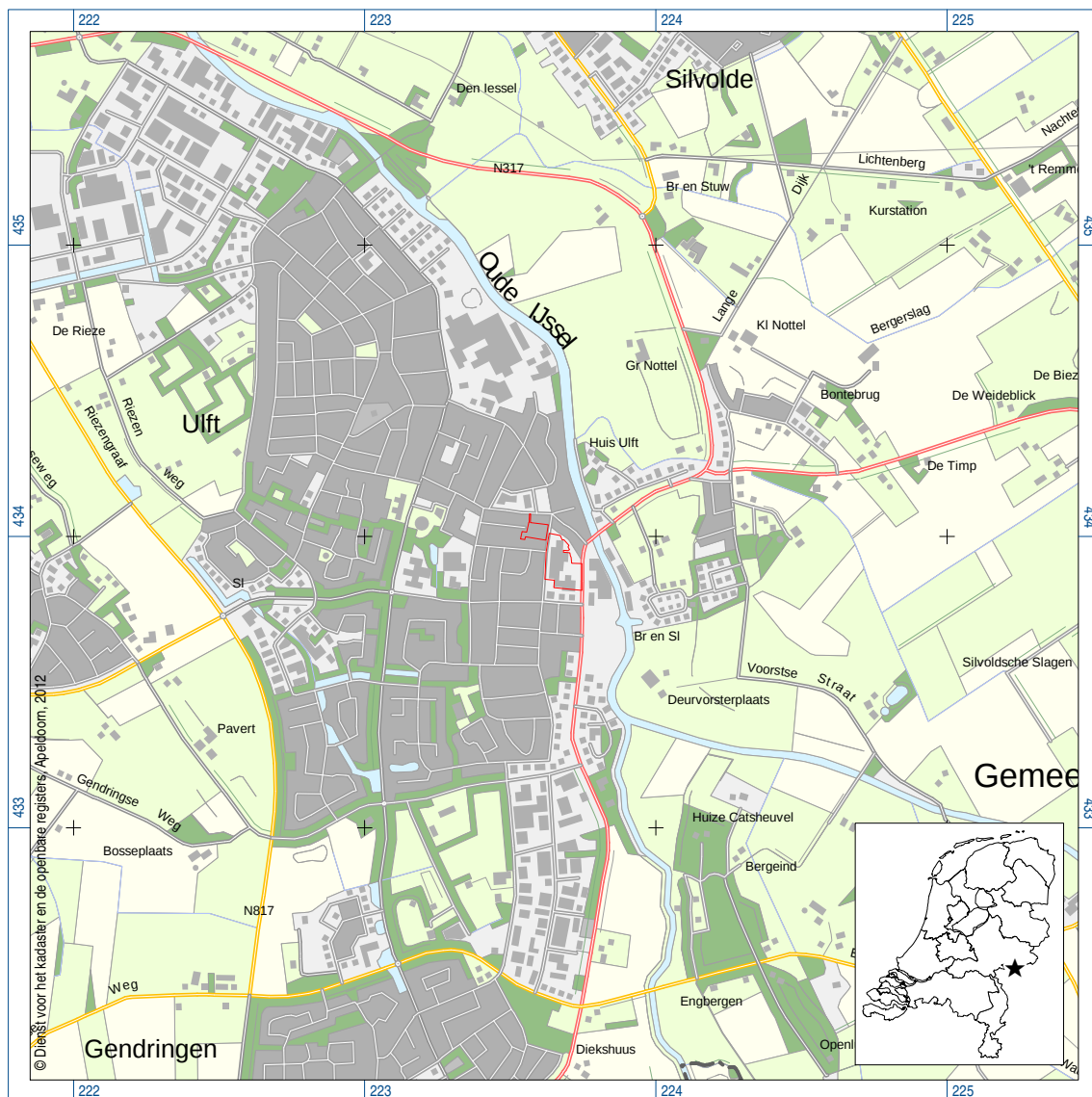
- Cohen, K.M. & E. Stouthamer**, 2012: Vernieuwd digitaal basisbestand paleogeografie van de Rijn-Maas delta. Universiteit Utrecht, Utrecht.
- Dalen, A.G. van**, 1983. *1000 jaar Gendringen*. Thoben Offset, Nijmegen.
- Dam, P. & S. Koote**, 2004. *ANWB topografische atlas: Gelderland 1:25.000*. Amsterdam.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pronk, E.C.**, 2007: Plangebied Centrumplan Ulft, gemeente Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek met veldtoets. *RAAP Notitie 2247*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2012: *Leidraad inventariserend veldonderzoek Deel: karterend booronderzoek*. SIKB.
- Willemse, N.W.**, 2007: Beekdal- en waterloopprojecten Waterschap Rijn en IJssel 2006-2007; archeologische verwachtings- en waardenkaart voor beekdalen en waterlopen. *RAAP rapport 1405*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
DINO	Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond
KICH	KennisInfrastructuur CultuurHistorie
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
MIP	Monumenten Inventarisatie Project
NAP	Normaal Amsterdams Peil
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

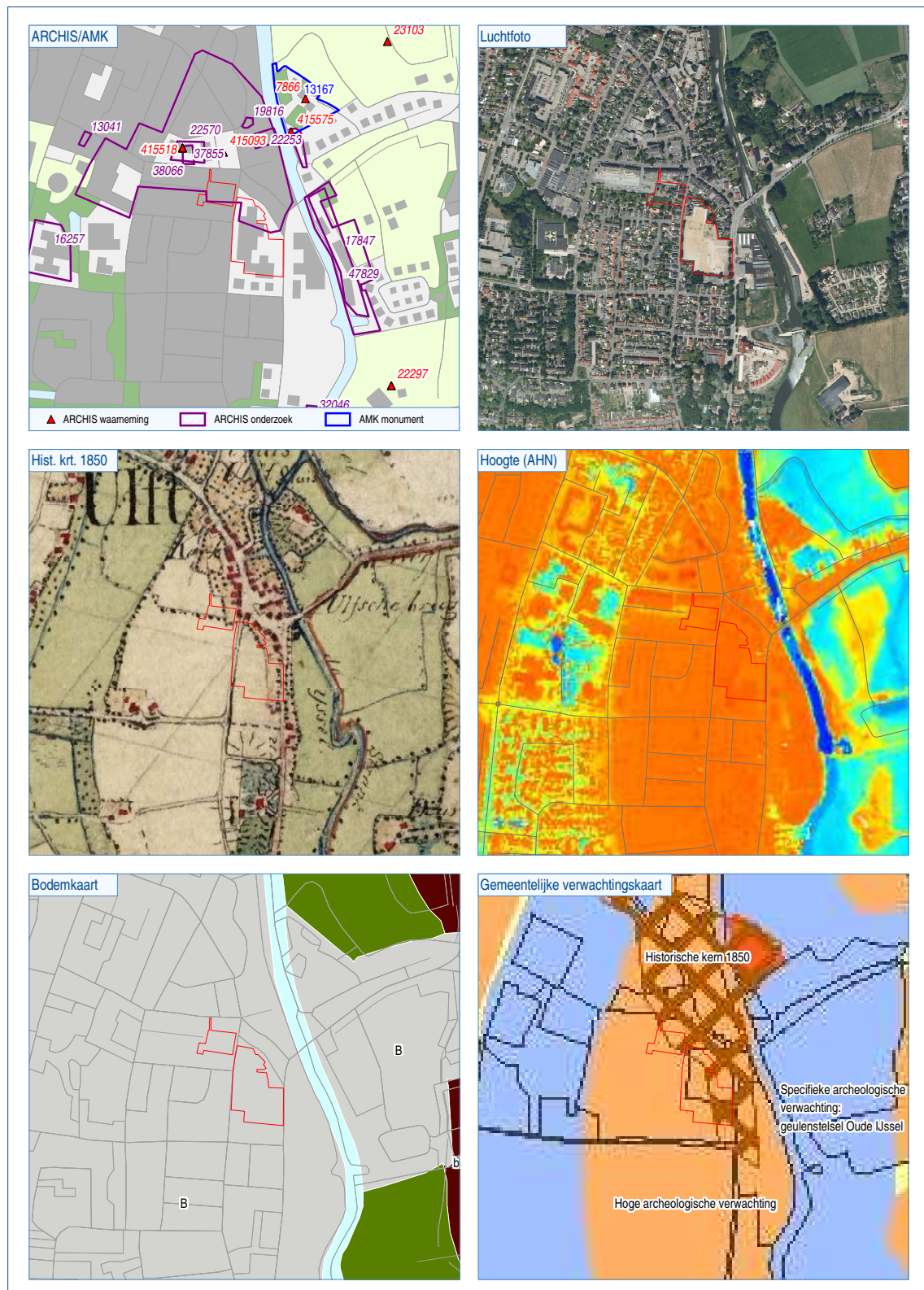
- Figuur 1.** De ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).
- Figuur 2.** Weergave van de inrichtingsplannen.
- Figuur 3.** Het plangebied geprojecteerd op divers kaartmateriaal (schaal 1:15.000).
- Figuur 4.** Globale ligging van het plangebied op historisch kaartmateriaal (noorden is links).
- Figuur 5.** Verwachtingskaart en boorpuntenkaart deelgebied Supermarkt Veldstraat (op basis van Willemse, 2007).
- Figuur 6.** Verwachtingskaart en boorpuntenkaart deelgebied Keurkamer (op basis van Willemse, 2007).
- Figuur 7.** Resultaten veldonderzoek.
- Tabel 1.** Geologische en archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

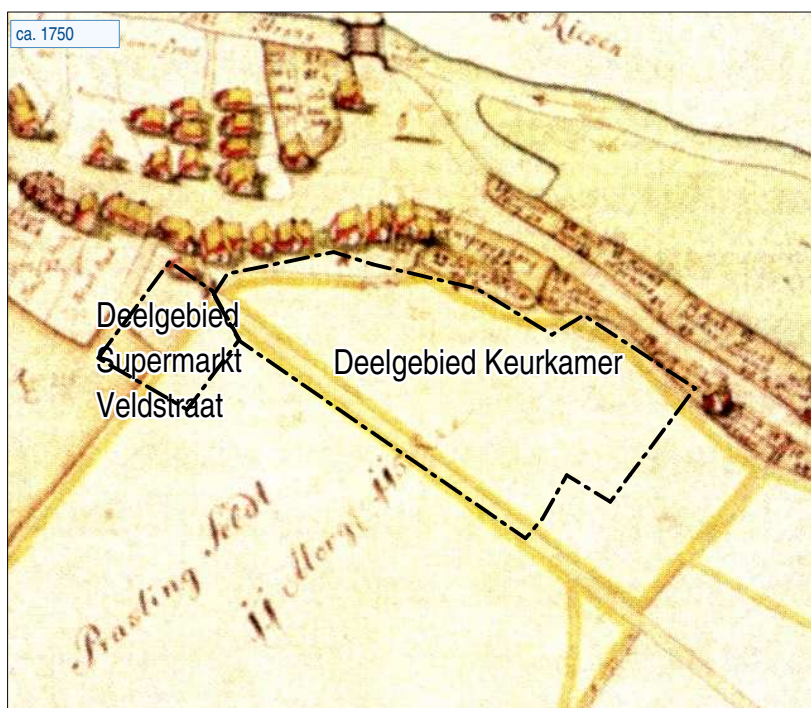
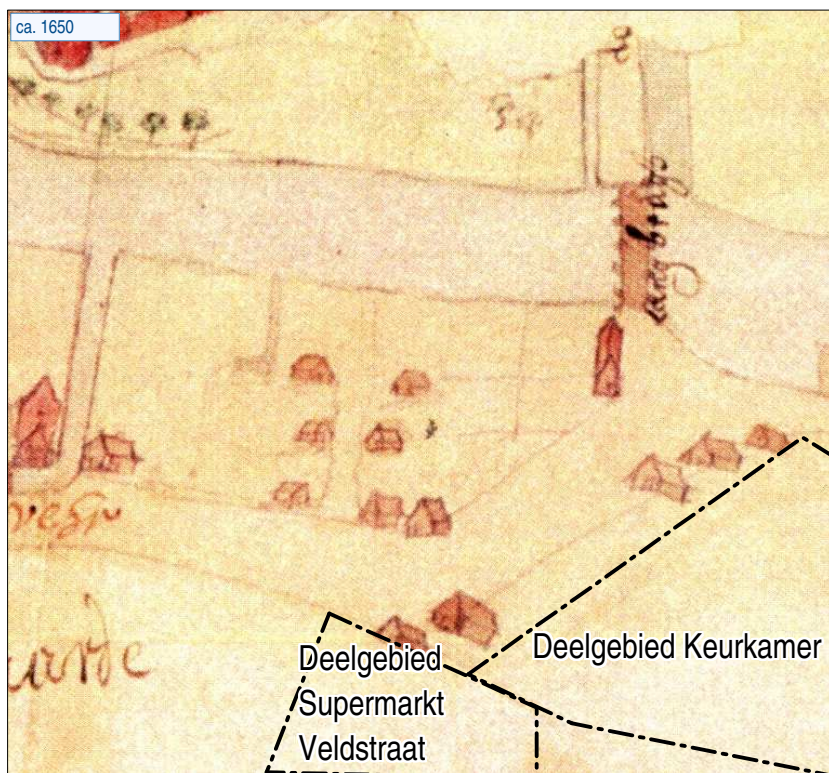
Figuur 1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd); inzet: ligging in Nederland (ster).

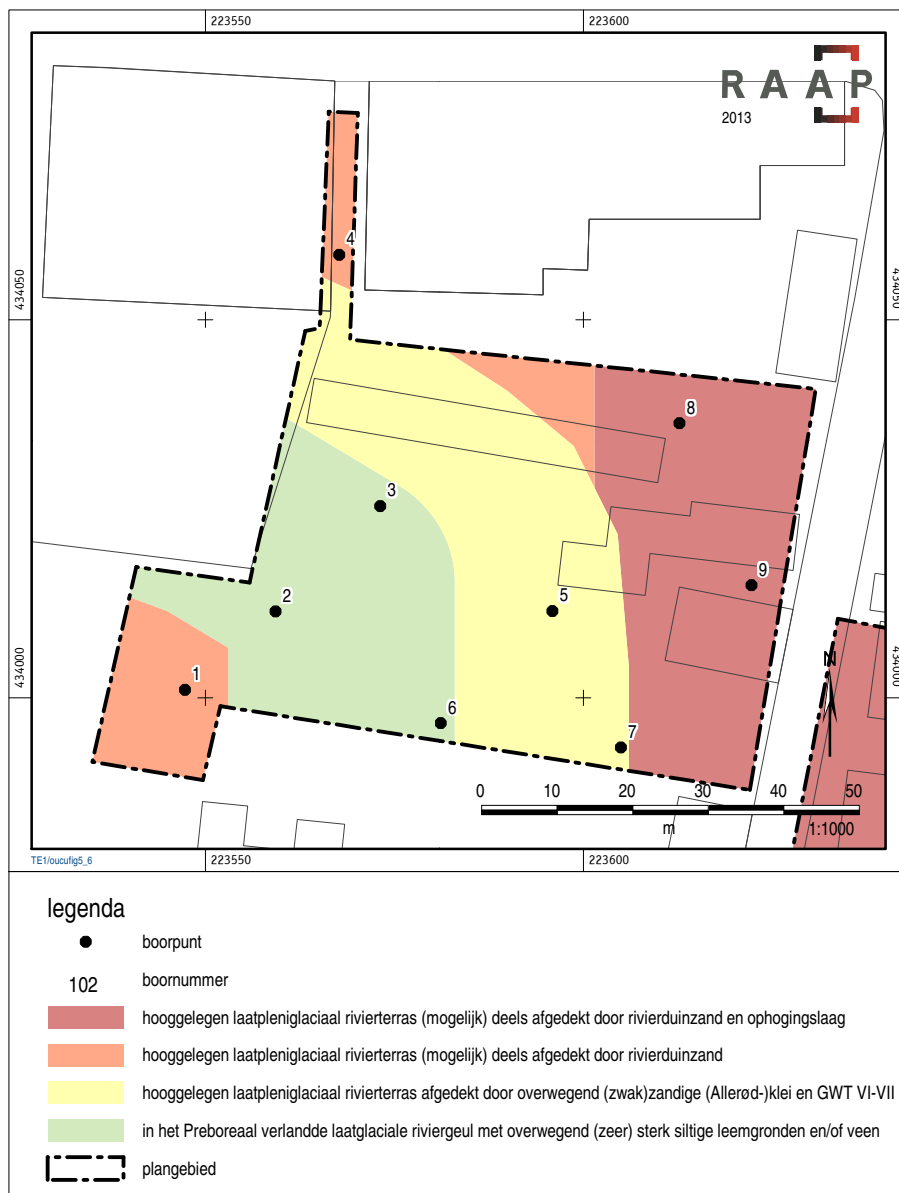
Figuur 2. Weergave van de inrichtingsplannen.

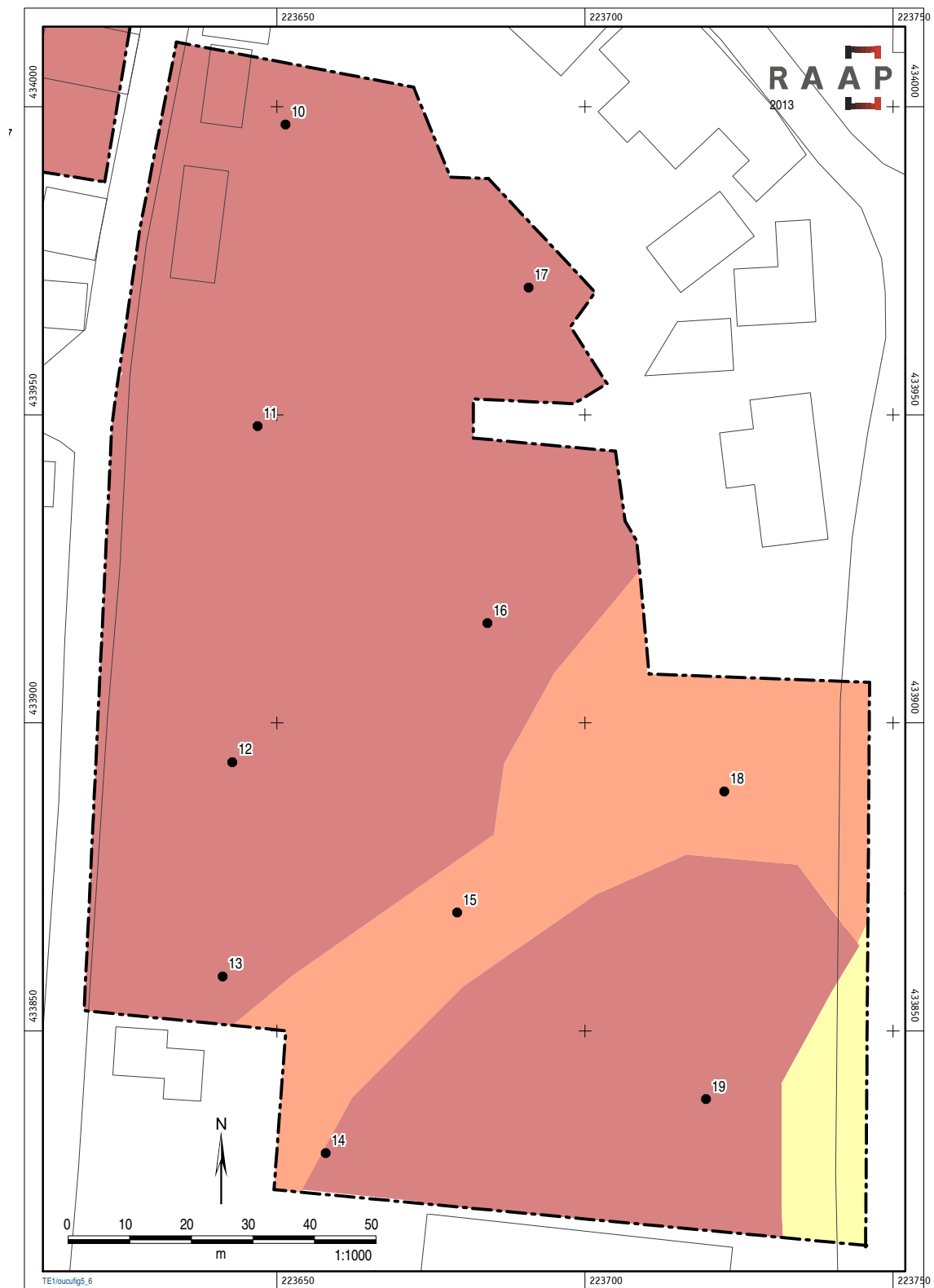
Figuur 3. Het plangebied geprojecteerd op divers kaartmateriaal (schaal 1:15.000).

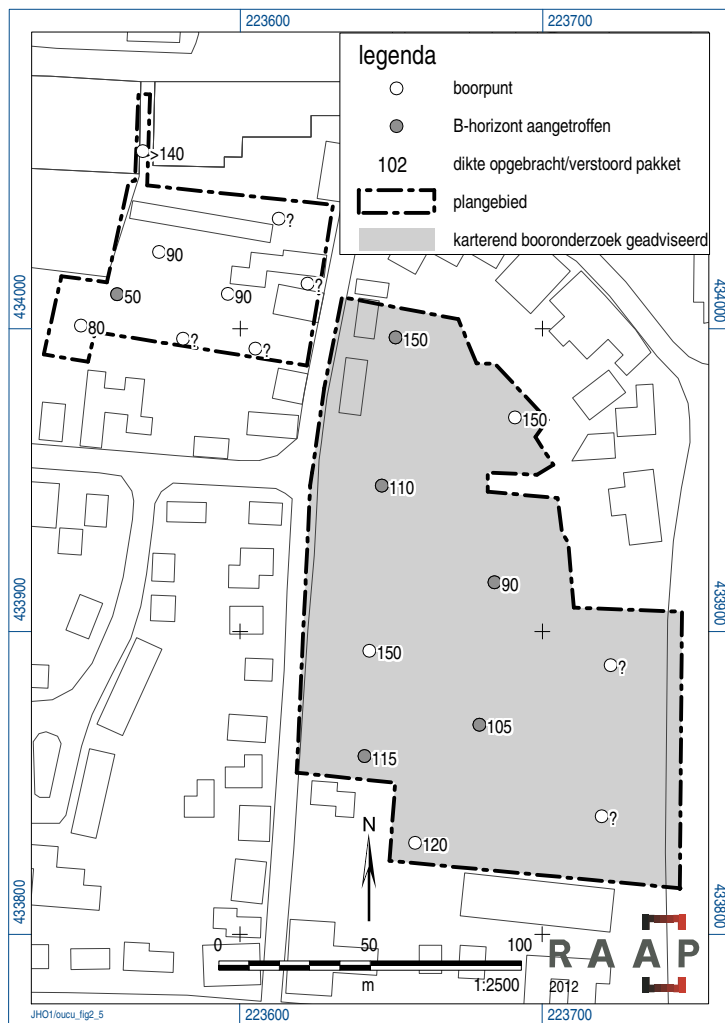
Figuur 4. Globale ligging van het plangebied op historisch kaartmateriaal (noorden is links)

Figuur 5. Verwachtingskaart en boorpuntenkaart deelgebied Supermarkt Veldstraat (o.b.v. Willemse, 2007).

Figuur 6. Verwachtingskaart en boorpuntenkaart deelgebied Keurkamer (o.b.v. Willemse, 2007). Voor legenda zie figuur 5.

Figuur 7. Resultaten veldonderzoek.

Geologische perioden				Archeologische perioden				
Tijdvak	Chronozone		Datering	Tijdperk			Datering	
Holoceen	Laat Subatlanticum		1150 na Chr.	Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)				
				Nieuwe tijd	B	1795		
	Vroeg Subatlanticum		0		Middeleeuwen	A	1650	
				Laat			1500	
						Vol		1250
								1050
				Vroeg		Ottoons	900	
						Karolingisch	725	
						Merovingisch laat	525	
	Merovingisch vroeg	450						
	Romeinse tijd		-450 voor Chr.		Laat	270		
Midden					70 na Chr.			
Vroeg					15 voor Chr.			
IJzertijd		450 voor Chr.		Laat	250			
					Midden	500		
					Vroeg	800		
				Bronstijd	Laat	1100		
					Midden	1800		
					Vroeg	2000		
				Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850		
					Midden	4200		
					Vroeg	4900/5300		
Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450						
	Midden	8640						
	Vroeg	9700						
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Late Dryas	11.050				
			Allerød	11.500				
			Vroege Dryas	12.000				
			Bølling	12.500				
		Pleniglaciaal	Laat	Vroegste Dryas			13.500	
			Midden	Denekamp			30.500	
				Hengelo			60.000	
		Vroeg	Moershoofd	71.000				
		Vroeg Glaciaal	Odderade					
			Brørup					
	Eemien	114.000						
	Saalien II	126.000						
	Oostermeer	236.000						
	Saalien I	241.000						
	Belvédère/Holsteinien	322.000						
	Glaciaal x	336.000						
	Holsteinien	384.000						
		416.000						
	Elsterien							
					Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)		

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: OUCU-1

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.547, Y: 434.001, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,50, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

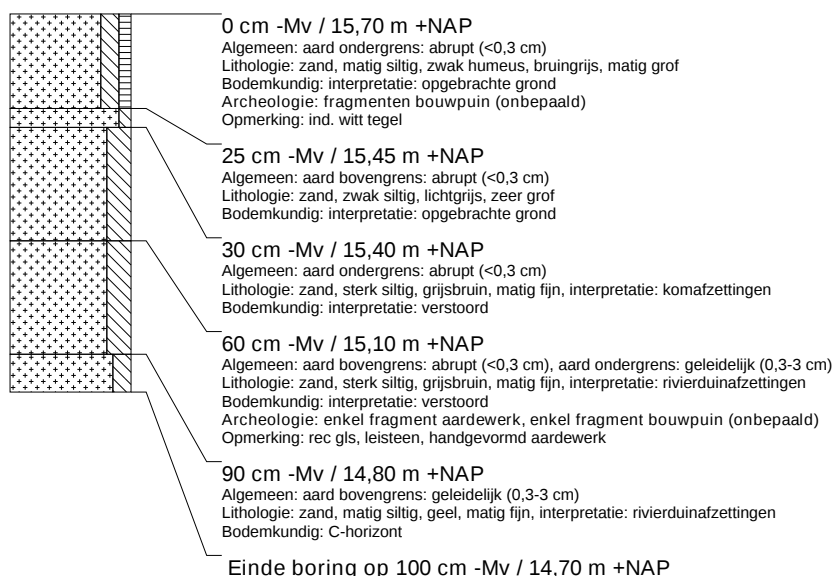
boring: OUCU-2

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.559, Y: 434.011, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,50, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

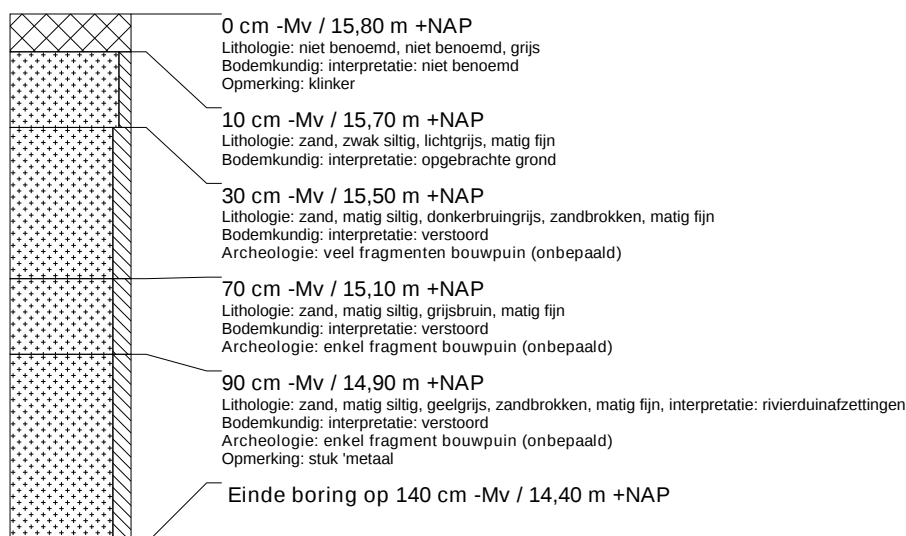
boring: OUCU-3

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.573, Y: 434.025, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,70, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

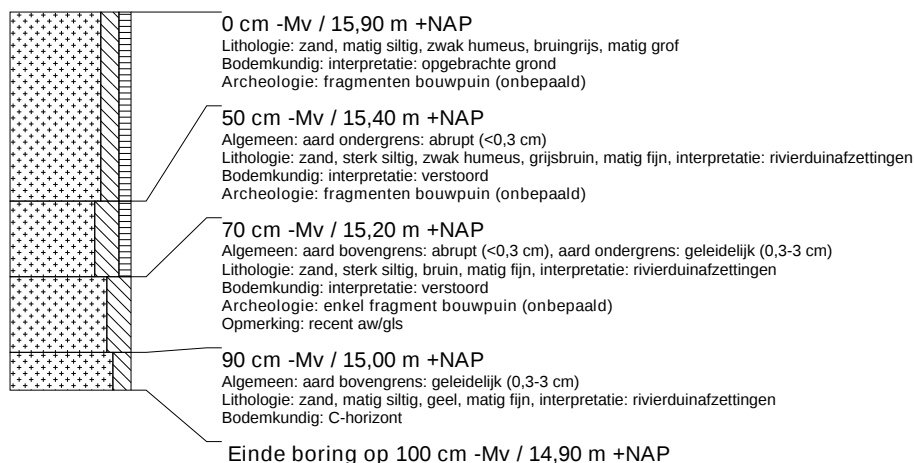
boring: OUCU-4

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.568, Y: 434.059, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,80, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: verhard, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 140cm

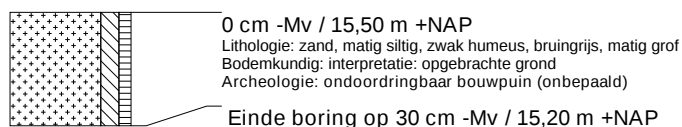
boring: OUCU-5

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.596, Y: 434.011, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,90, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

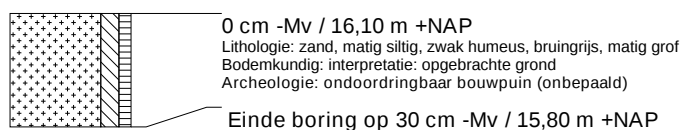
boring: OUCU-6

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.581, Y: 433.997, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,50, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 30cm. oliegeur

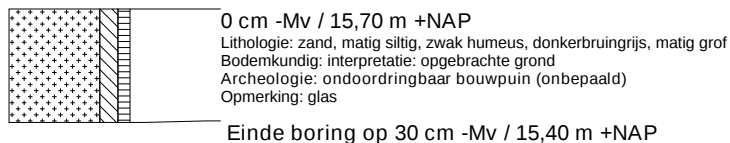
boring: OUCU-7

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.605, Y: 433.993, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,10, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 30cm

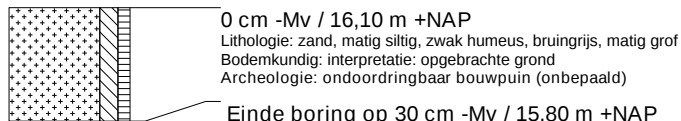
boring: OUCU-8

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.613, Y: 434.036, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 15,70, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 30cm

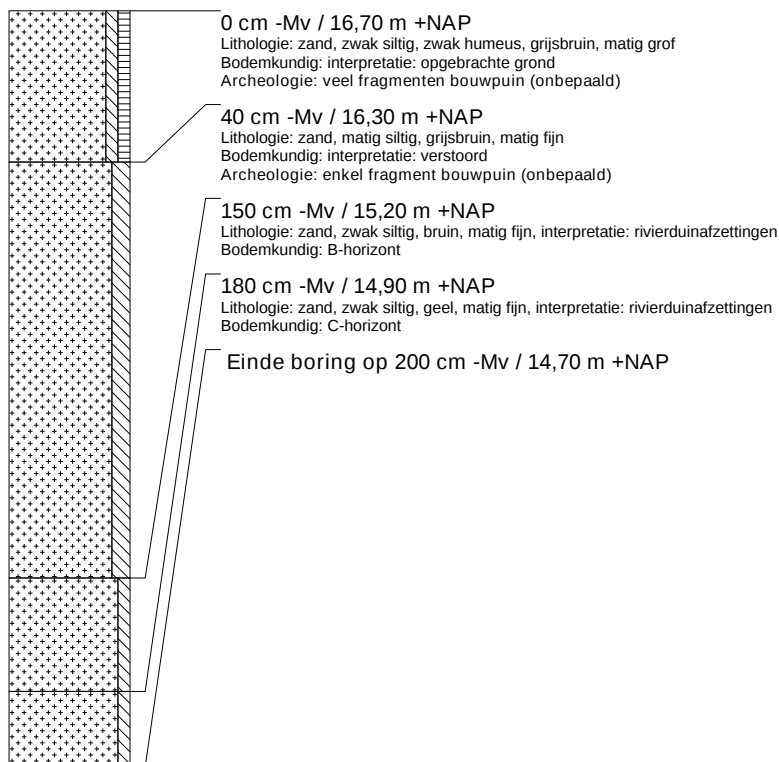
boring: OUCU-9

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.622, Y: 434.015, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,10, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 30cm

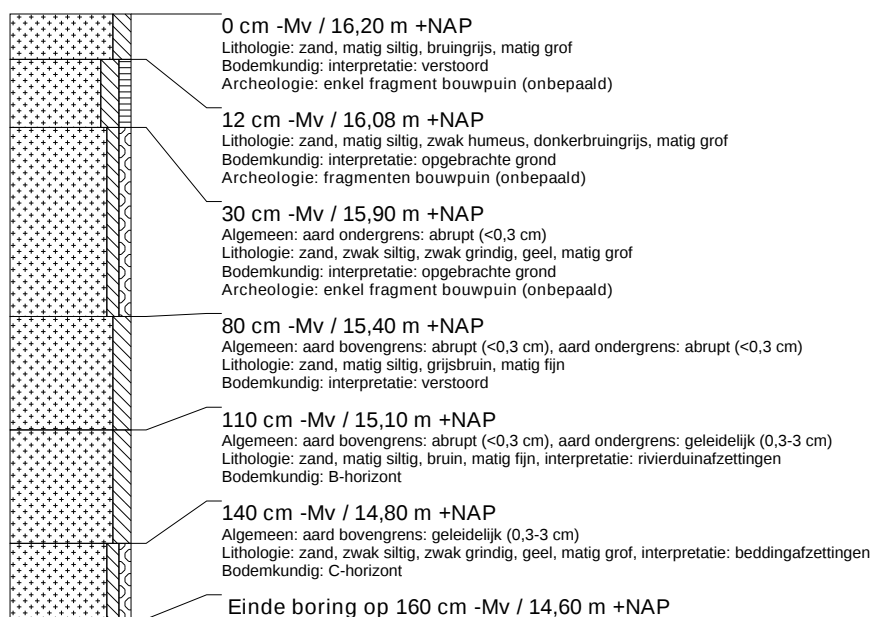
boring: OUCU-10

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.651, Y: 433.997, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,70, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op 30cm

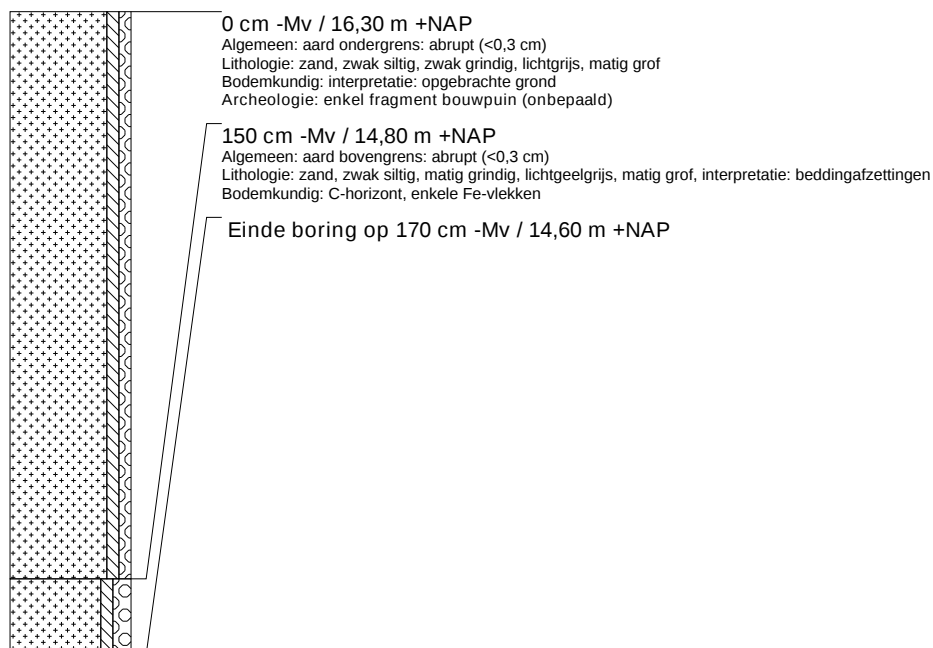
boring: OUCU-11

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.647, Y: 433.948, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,20, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

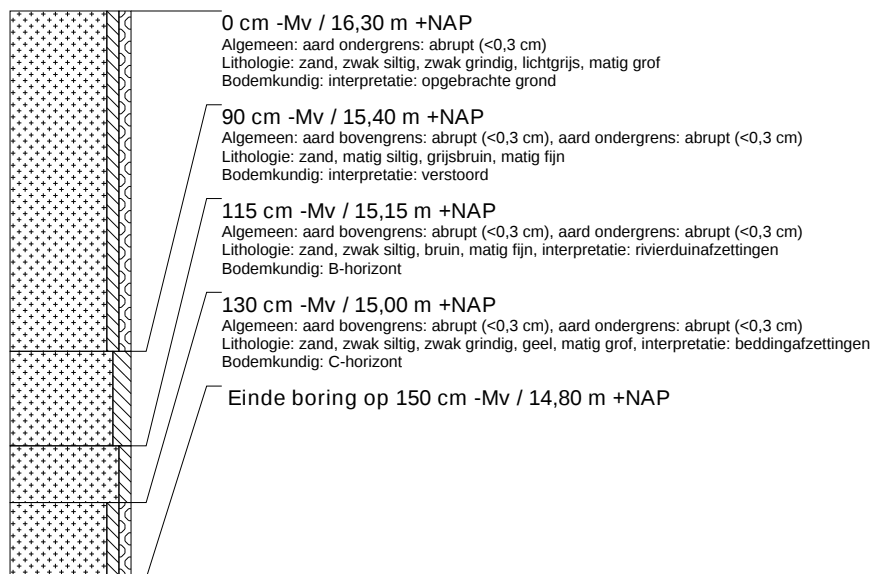
boring: OUCU-12

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.643, Y: 433.894, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,30, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

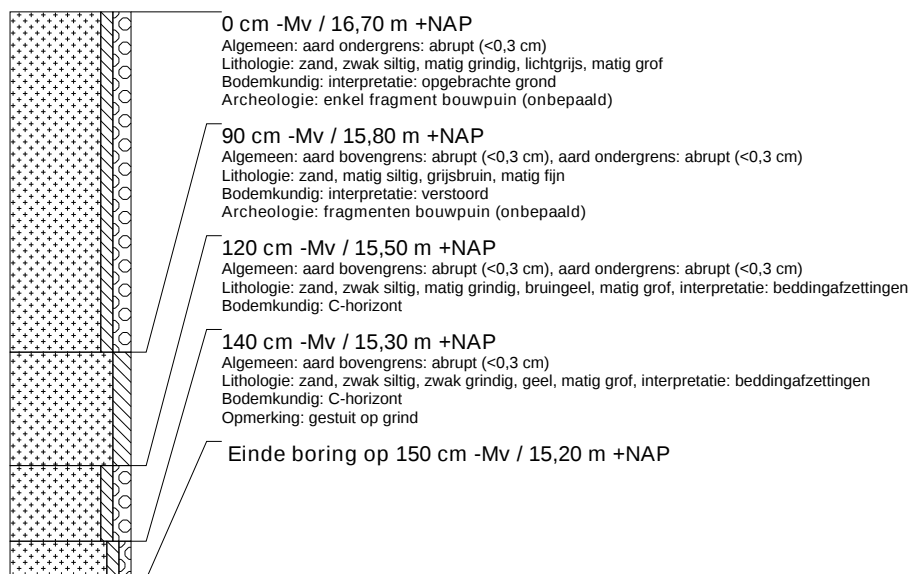
boring: OUCU-13

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.641, Y: 433.859, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,30, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost

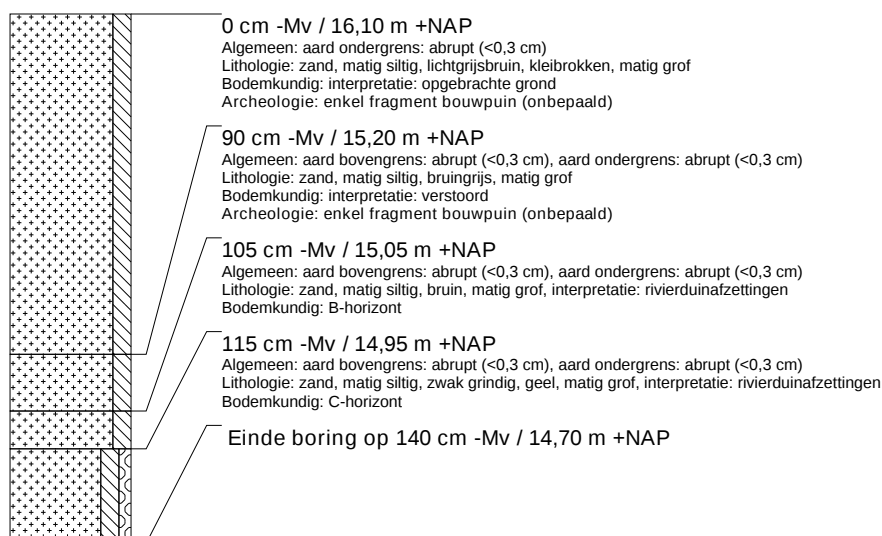
boring: OUCU-14

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.658, Y: 433.830, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,70, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulf, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op grind op 140

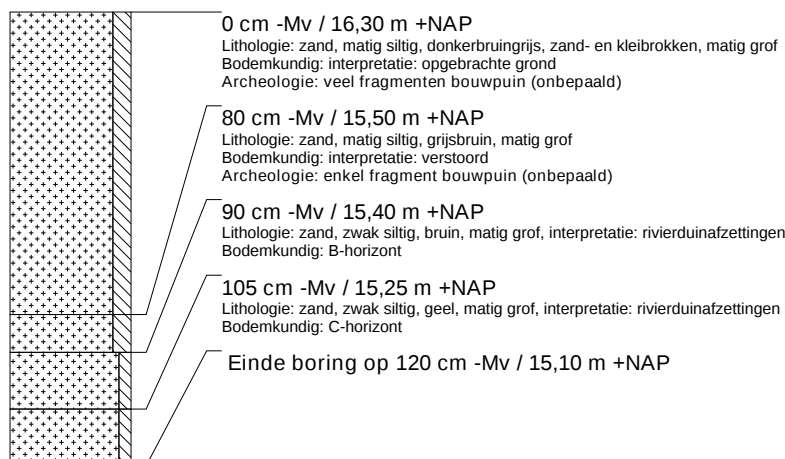
boring: OUCU-15

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.679, Y: 433.869, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,10, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op grind op 140

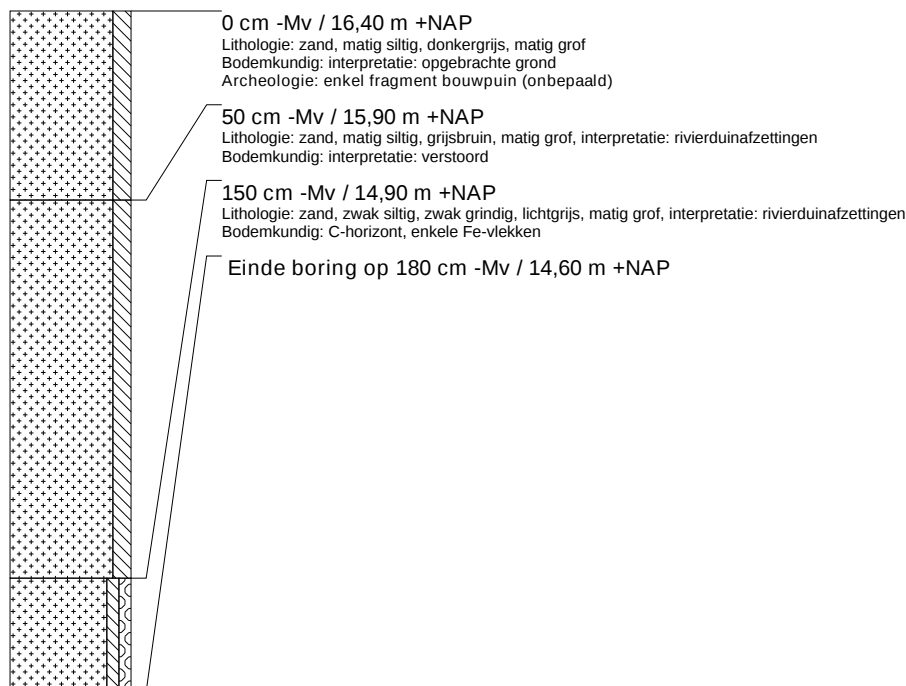
boring: OUCU-16

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.684, Y: 433.916, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,30, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op grind op 140

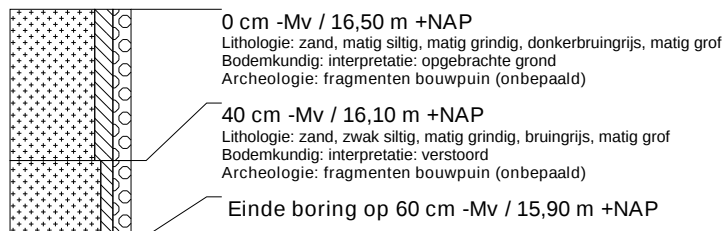
boring: OUCU-17

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.691, Y: 433.971, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,40, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op grind op 140

boring: OUCU-18

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.723, Y: 433.889, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,50, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op puin

boring: OUCU-19

beschrijver: JH, datum: 19-12-2012, X: 223.720, Y: 433.839, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 41C, hoogte: 16,50, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: braak, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, plaatsnaam: Ulft, opdrachtgever: Gemeente, uitvoerder: RAAP Oost, opmerking: gestuit op puin

